

ZVONČEK

1938

• LETNIK XXXIX •

Vsečina četrtega zvezka

	Stran
1. Vinko Bitenc: Pesem Vstajenja	73
2. Peter Basnik: Princeška in pekovski vajenček. Velikonočna pravljica	74
3. Manko Golar: Velikonočna. Pesmica	77
4. Viktor Pirnat: Ko se prebujata narava . . . Pomladni pozdrav zamejškom in izseljenčkom	78
5. G. Bötticher - P. G.: Mrzli in gorki stric. Ilustriral Mirko Šubie	81
6. E. L. Gangl: Metliški zvon. Pesem	82
7. Koliko si star?	82
8. Zabavni velikonočni pirh	83
9. Nekaj o zajčkah	83
10. Franjo Čižek: Mihec Pihec se primerja z očetom. Ilustriral Francé Podrekar	84
11. Milni mehurčki — naprođaj	86
12. J. Paulin: Kegljači — ropotači. Slikanica	87
13. Helena Breznikova: Junaški časi. Pravljica iz sedanje Španije	88
14. Odkod poznamo pirhe? Svicarska pripovedka	90
15. Lojze Zupane: Kakršen človek — takšna duša! Belokrajinska	91
16. Pomlad se vrača. Pesmica s sliko	93
17. F. S.: Mladi črnošolec. 3. Začarani novc	94
18. Iz mladih peres. I. C.: Ptičje gnezdo. — Spominčici. — S. Kovač: Pomladna	95
19. Pisma Zvončkarjev gospodu Doropoljskemu	96
20. Zastavice za brihtne glavice	Tretja stran ovitka
21. Strie Matie — s košem novic	Četrta stran ovitka

„ZVONČEK“ ni namenjen samo domači mladini, ki ji je že 38 let najboljši prijatelj, zabavnik in učitelj. Vsak mesec mora njegov vabeči glas s sveto materno besedo toplo objeti tudi našo deco v sosednjih deželah, pa v Nemčiji, Franciji, Belgiji, na Nizozemskem, v Ameriki in Argentiniji. Tretjina slovenskih otrok živi v inozemstvu. Naše geslo je: *Mal položi dar, deci na oltar. Starši, učitelji, naročajte „ZVONČEK“ svojim otrokom! Domoljubi, podprite idealno narodno akcijo!*

Pokažite in priporočajte »Zvonček« svojim znancem! Nabirajte pridno listu novih naročnikov! Čim večji bo krog »Zvončkarjev«, tem lepša in obsežnejša bo vsebina našega lista!

»ZVONČEK« izhaja v zvezkih vsak mesec (razen julija in avgusta) in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 din, za pol leta 15 din, za tretjino leta 10 din.

Posamezni zvezki so po 3 din.

Uprava in uredništvo »Zvončka« sta v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitev ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 14 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlín

List izdaja in zalaga Konzorcij »Zvončka«, ki mu načelujeta Franja dr. Tavčarjeva in Engelbert L. Gangl

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francé Štrukelj)

List s podobami za mladino

Leto 39

*

April 1938

*

Štev. 4

Pesem Vstajenja

Veličastno pesem so gozdovi
zašumeli,
pomladanske speve v njih so ptički
zažgoleti,

Sončne trate so v prekrasno jutro
zadehtele,
a čebelice pozdravit so jih
prihitele.

Še studenček bistri je prikukal
izpod skale,
pomladanske sapice so z njim se
poigrale.

Vsepovsod, pa tudi v srcih naših
se prebuja
novo spet življenje, nova pesem:
aleluja...

Vinko Blenc

Princeska in pekovski vajenček

(Velikonočna pravljica)

Nekoč je živela mala princeska, zelo razvajena sladkosnedka, ki je najrajši jedla kolače in stepeno smetano. Seveda, ker je bila princeska, je te sladke dobrote tudi vedno dobila.

Neke noči se ji je sanjalo, da se je sprehajala v velikem gozdu in naposled dospela do neke čudežne hišice, ki je bila zlatorumeno prepleškana in obdana z vrtom, v katerem so rasle najlepše sončne rože. Ker je bila lačna, je pohlevno potrkala na hišna vrata. Kmalu je stopila na prag prijazna debela žena v šumeči rumeni svileni obleki. Princeska se ji je poklonila in jo vprašala, ali bi lahko dobila kaj jesti, ker je že zelo dolgo hodila in je neizrečeno lačna.

»Kar notri stopi, jaz sem žena mogočnega Sonca in nihče ne sme od mene oditi nepogoščen«, je rekla žena in peljala princesko v svetlo sobo, v kateri se je vse pohištvo tako lesketalo in bleščalo, da je morala princeska prvi hip kar zamižati. Žena je postavila na mizo krožnik z narezano sladko dehtečo medeno potico, zraven pa ji je še postregla z okusno gnatjo in z lepo rumeno pobarvanimi pirhi. Bilo je namreč ravno o velikonočnem času.

Hej, kako je vse to teknilo lačni princeski! Posebno ji je bila všeč medena potica, saj razvajena prin-

ceska še ni nikdar v svojem življenju jedla tako sladkega in okusno pripravljenega kolača, čeravno so imeli doma v dvorni pekarni najboljše peke iz vsega obširnega kraljestva. Vedno znova je posegala po potici... Ko pa si je utešila svoj glad... se je zbudila in ležala doma v svoji z modro svilo pregrnjeni posteljici.

Torej so bile vse to le sanje? Princeska je bila tako razočarana, da je pričela bridko jokati. Zaman se je trudila njena služabnica, da bi jo potolažila. In ko je prinesla princeski košček jabolčne torte, ki jo je ta vedno tako rada imela, je sploh ni hotela pogledati. Le sladke potice, ki jo je jedla v sanjah, si je želela...

Zdaj se je polastila vseh ljudi v gradu velika zaskrbljenost. Po vseh trgovinah in pekarnah v mestu so iskali potico, kakršno si je želela princeska. Toda bilo je zaman, nikjer je niso mogli dobiti. Mala princeska pa je sedela v svoji sobi, jokala in hotela le sladko medeno potico.

Peki so se trudili, kurili in pekli, da se je valil gost dim iz dimnikov in da so ogromne pekovske peči skoro popokale od vročine. Toda nikomur se ni posrečilo, nihče ni pogruntal recepta za pravo medeno potico.

Kralj je sedel na svojem prestolu in je moral neprestano misliti na svojo hčerko, ki je jokala in od same žalosti ni hotela več jesti.

»Ali res ni nikogar,« je vzkliknil, »ki bi znal speči potico? Pol svojega kraljestva in princesko za ženo dam tistemu, ki se mu posreči izpolniti željo moje hčerke!«

Ha, kako so tedaj pogledali pekovski mojstri! Pol kraljestva in princesko za ženo! To pa niso mačje solze! S podvojeno pridnostjo so pričeli peči, da je dišalo po vsem mestu. Najboljše dodatke za

pekem — ne, na to Janko ni smel niti pomisliti.

Nekega dne pa je sklenil obiskati svojega botra, ki je veljal za zelo pametnega in modrega moža. Temu je hotel potožiti Janko svoje

kolače so si preskrbeli od blizu in od daleč, cele gore surovega masla, sladkorja in moke so porabili. Toda: »Ne, ne, to je premalo sladko!« S takimi in podobnimi odgovori jih je odpravila princeska in njihovi upi so kar po vrsti odplavali po vodi.

V dvorni pekarni je bil zaposlen tudi neki vajenček, ki je tekal, odkar je bil zvedel za princeskine sanje, vedno z rdečimi lici okoli. Strašansko se je bal, da bi se vrhovnemu pekovskemu mojstru vendar posrečilo speči pravo medeno potico in da bi se morala potem lepa princeska poročiti z debelim

skrbi; morda bo pa le našel kakšen izhod. Ko je stopil v hišo svojega botra, ga je ta pogledal skozi očala in je takoj vedel, kaj hoče Janko od njega. Tako pameten je bil!

»Da, moj ljubi dečko,« je rekel, »princeska je sanjala o posebni medeni potici, o sončni potici, ki jo pečejo le gori v nebeški pekarni. Doslej se nikomur na zemlji ni posrečilo, da bi jo spekel.«

»Torej princeski ni mogoče pomagati?« je vprašal Janko.

»No,« je menil boter po daljšem premišljevanju, »če bi se našel kje bister deček z urnimi nogami, ki bi mogel teči tudi na konec sve-

ta, bi morda vseeno lahko prišel v nebeško pekarijo in bi se tam naučil pripraviti sončni kolač. Toda na konec sveta ti, ker si še majhen, ne moreš priti!»

Zelo žalosten je odšel pekovski vajenček zopet domov.

Ponoči pa ni mogel zatisniti očesa, tako ga je prevzel botrov odgovor. »Že na visoko goro, ki stoji pred mestom, sem prišel,« je trmasto premišljeval, »pa ne bi mogel priti na konec sveta?»

Še preden je vzšlo sonce, je Janko vstal in se odpravil na pot.

Ko je pol dneva tekel in še ni videl konca sveta, so ga pričele boleti noge, da kar ni mogel več naprej.

Tedaj je zapihlal Veter in se ustavil pri njem.

»Huj,« je rekel, »pekovski vajenček, kaj pa delaš tako žalosten obraz? Ali so se ti morda preste v peči zažgale?»

»Ah,« je potožil Janko, »na konec sveta hočem, v nebeško pekarijo, da bi se naučil pripraviti in speči sončno potico za malo princesko. Pa s svojimi trudnimi, razbolelimi nogami ne morem naprej.«

»O,« je vzkliknil Veter, »če ni nič drugega, potem ti pa rad pomagam. Vzemi kar ogle svojega predpasnika krepko v roko in ne boj se!« Nipihnil je lica in puhnil vanj. Janko se je dvignil visoko nad zemljo in je jadral naprej po zraku preko vasi, mest, gozdov in jezer. Na nekem hribu pa je spustil Veter vajenčka prav previdno v travo.

»Tako,« je rekel, »tu smo, na koncu sveta! Treba ti je samo še splezati po tistile visoki lestvi, pa prideš do cilja, kamor želiš! Veliko

sreče, jaz pa nimam več časa in moram dalje!« In Veter je odhitel dalje, preden se mu je Janko mogel zahvaliti.

Mali pekovski vajenček se je začudeno oziral okoli. Kako blizu so se mu zdele zvezdice. »Saj bi jih lahko kar prijel z roko!« je pomislil. Zvezdice so se pa hudomušno ozirale na čudno človeško bitje, ki je stalo v njihovi bližini. Zvedavo so ga ogledovale, in — hop, že je padla ena poleg Janka na tla v travo. Ni trajalo dolgo in že se ji je pridružila druga in tretja, da je bil Janko kmalu obdan od množice brbljajočih zvezdnih otročičev.

»Poslušajte, zvezdice, bodite tako prijazne in mi pokažite pot v nebeško pekarno!« jih je poprosil Janko, in ljubeznive zvezdice so bile takoj pripravljene ustreči njegovim prošnji. Dve sta prijeli Janka za roke, druge so pa hitele pred njim in mu svetile po poti. Tako so prišli do strme nebeške lestvice in Janku je pričelo srce močno utripati, ko je pogledal po klinih navzgor. Tedaj pa so zvezdice zapovedale: »Ena, dve, tri — pozor, zdaj!« in že so bile v trenutku z Jankom na vrhu. Stali so na prostrani rimski cesti in so kmalu dospeli do velikih vrat, izza katerih se je širil sladek in topel duh po svežem pecivu, nad njimi pa je bilo z velikimi sladkornimi črkami napisano »Nebeška pekarna«.

Kdo je bil srečnejši od našega Janka! Blaženo se je postavil na prste, da bi bil videti večji, in je potegnil za zvonec. Takoj so mu odprli in angel z dolgimi belimi krili in blestečim se belim predpasnikom, ravno takšnim, kakršnega

je nosil Janko, ga je vprašal, kaj da želi. Ko je Janko povedal svojo željo, se je angelček prijazno nasmešnil in ga peljal pred nebeškega pekovskega mojstra.

»Tu je vaječek, ki je prišel z zemlje in bi se pri nas rad naučil pripraviti in speči sončno potico!« Mojster pa je pogledal Janka in menil:

»Moj ljubi Janko, tega, česar nas prosiš, ti na žalost ne morem izpolniti, zakaj sončna potica je nebeško pecivo in ni namenjeno ljudem na zemlji. Samo tistim otrokom, ki so rojeni na velikonočno nedeljo, med njimi je tudi princeska iz tvoje dežele, je enkrat v življenju dano, da smejo pokusiti v sanjah to pecivo. Ker pa si ti, Janko, pogumen in pameten deček, ti hočem kot nagrado za tvoj trud izjemoma podariti sončno potico, da jo odneseš princeski.«

Ko je nebeški pekovski mojster to povedal, je poklical angelčka, ki je ravno hitel mimo z lepo, rumenorjavo, še toplo potico na krožniku, in jo dal srečnemu vajencu v roke. Zelo vzradoščen in presrečen se mu je Janko zahvalil. Angel pa ga je spremil do zvezdic, ki so ga vzele v svojo sredo in mu svetile po lestvi navzdol.

Na hribu jih je pa že čakal Venter. »Dolgo vas ni bilo«, je rekel

nestrpno, zakaj temu se vedno mu-di. In še preden se je Janko zavedel, ga je že dvignil s svojo sapo visoko nad oblake in ga odložil šele pred grajskimi vrati.

»K princeski hočem!« je rekel pekovski vaječek presenečenemu vratarju in je stal kmalu nato v princeskini sobi. Tam je sedela princeska na ličnem prestolčku in je bila tako žalostna, da se je maledu Janku kar skrčilo srce.

Brž je odgrnil prtiček, s katerim je bil v nebesih pokrtil čudežno potico, in pomolil krožnik princeski.

»Da, to je prava medena potica, kakor sem jo jedla v sanjah!« je vzkliknila princeska, ko jo je pokusila. Nato je kar poskočila s prestolčka in vsa srečna objela vaječka.

Tedaj je ta naglo odvezal svoj beli predpasnik — kaj bi ga še nosil, če je dobil pol kraljestva in princesko!

Čez eno leto, ravno na princeskin rojstni dan, so praznovali poroko. Svečano in ubrano so zvonili velikonočni zvonovi, ko sta stopala Janko in princeska med velikan-skim navdušenjem zbrane množice v okrašen božji hram...

Janko je postal pozneje tudi kralj in oba sta še mnogo, premnogo let zdrava, srečna in zadovoljna praznovala Veliko noč...

Velikonočna

Mogočno z line donijo zvonovi,
bandero se vije v vetru kot ptica —
in židane rute, pisana krila,
srebrni je smeh, žareča vsa lica.

Še breza in bukev, vrba zaspana
obleko si novo gleda v potoku —
škrjanček pa vriska mladi nevesti
in soncu prepeva na sinjem oboku.

Manko Golar

Ko se prebuja narava . . .

Pomladni pozdrav zamejškom in izseljenčkom

Pozvanjali so beli zvončki, se klanjali zlatim družicam trobenticam in se nasmihali drobnim ptičkom, saj je pel njih skupni glas čez log in čez plan: Bliža se vstajenja dan!

Nekam pomilovalno je zrl nanje z gorjanskih višin košati teloh. Kje so bili še ti kričači, ko je on že zaslutil novi čas in se mestoma še skozi snežno odejo prerinil in pretipal na božji dan! Skoro postaral se je bil že medtem, ni pa še izgubil vse svoje lepote in tudi on bo med izbranci, ki bodo nastiljali pot prihajajoči Vesni.

Sramežljivo se je ozirala nanj mlada ressa, ki so jo zbudili neznani glasovi. Rdečica sramu ji je zakrila nežna lica, zaman jih je skušala skriti za gostim pajčolanom svojih drobnih listkov.

Podjetni jetrnik je z modrimi očmi motril bledičasto podlesno vetrnico, pasji zob je pokimaval morskimi čebulici, domišljavi pljučnik je dvoril plahi vijolici.

Na brsteči vrbi se je drl vrabec, hoteč prekričati ponižno siničko, rumenokljuni kos pa je skakljal okoli zlatoglave kalužnice, ki se je gizdavo ogledovala v biserni potočnici.

Stvarstvo je zajel nemir, močnejše je zavalovilo dotlej pritrjeno življenje, pripravljalje se na novo vstajenje . . .

Vse to je opazoval Krhinov Martine, ko je v soboto popoldne stikal za cvetočim drenom. Tri veje je rabil. Leskove je že imel in še prav lepe z rumenimi klobasicami, ki so veselo bingljale v vetru. Bezeg na domačem dvorišču je že ozelenel. Na njem si je že dopoldne vrezal tri posebno dolge šibe, da mu jih ne pobere kdo drugi. Z vrbovimi mačicami tudi ni bilo lahko, če je človek hotel imeti tako butaro, kakor si jo je bil zamislil Martine. Pa jih je našel, dolge in košate. Brinje in bršljan je prinesel že pred dnevi z gorjanskih reber. Jabolka so imeli doma, pomaranče bo kupil v trgovini in jutri, na Cvetno nedeljo, se bo postavil, da ga bo občudovala vsa fara. Lani je imel Redkov Tone največjo butaro, letos ga prekosil Krhinov Martine, pa če bi delal tudi vso noč . . .

In je delal pozno v večer in delal je z njim oče in pomagali sta mu mati in sestra.

Nemirno je spal, kdo ve kolikrat se je zbudil, komaj je pričakal dneva. Le urno v praznično obleko, jesti skoro ni bilo časa, potem pa butaro v roke in na pot!

Prostrani vaški trg je šumel ko čebelnjak. Možje so stali okoli občinskega kličarja, ki jim je s hripavim glasom sporočal najnovejše odredbe oblasti, ženske so se ustavljale pred trgovinami, okoli kapelice na spodnjem koncu trga pod še golimi koštanji pa se je drenjala mladina s pisanimi butarami. Nekatera si je svoj brinjev vrh izmaličila med kostanjevimi vejami, ki so zadržale tudi košček rdečega ali rumenega traku, da je nalik živahnim metuljčkom veselo frfotal nad glavami razigrane mladeži.

Sam je šel Martine z butaro, domači niso smeli z njim. In nič se ni ustavil na trgu. Ponosno je nesel svoj sladki tovor naravnost v cerkev. Slišal je opazke, pohvalo in zbadljivke. Ni se okrenil. Dovolj zgodaj je še prišel, da se je postavil pred veliki oltar, kjer ga je lahko videla vsa cerkev.

Še sivolasi župnik se mu je med blagoslovom dobrohotno nasmehnil. Občudujoče je obstalo za trenutek njegovo oko na mogočni butari, ki je za celo fantovo dolžino presežala njegovo glavo. Bujna je bila in košata, prepletena z zelenjem in travkovi vseh barv, okrašena s sadjem in cvetjem.

Nikdar niso orgle tako čudovito bučale, nikdar niso zvonovi tako lepo peli ko tedaj, ko je Martine stopal s težko butaro iz božjega hrama na trg. Nosil jo je kakor se nosi bandero za procesijo. Krčevito jo je držal. In kar naenkrat je bil prvi. Vsi drugi fantje so ostali zadaj, le mali sosedov Videk je važno stopal poleg njega. Tudi njegova butara je bila večja od njega samega in težja od njegove moči. Naslonil jo je na rame in zadovoljno meril korake, enako ponosen kakor njegov večji tovariš.

Nista postajala, nista se pretepala z brinjevimi vejami ali celo z butarami, kakor mnogi drugi dečki, sredi ceste sta jo mahala domov in toplo jima je bilo pri duši. Od onega dne sta postala prijatelja.

Pazljivo so doma butaro razvezali. Zelenje je nesel Martine z očetom živini, da bo deležna blagoslova, družina pa je dobila blagoslovljenega sadja. Martine največjo pomarančo. Saj jo je pošteno zaslužil. Blagoslovljen les je spravila mati, da ga bo zapalila ob hudi uri. Preskrbela se je pa tudi sama z blagoslovljeno oljko. Pisane trakove je shranila domača hčerka za drugo priliko. Če ne bo prej, bo za Štefanovo procesijo podgorskih konjerejcev. Anka se

je že kar videla, kako kiti konja brata Martinka in Maznikovega Janeza iz Cerovega loga. Samo se ji je smejalo ob tej misli.

Martine in Videk pa bosta pomnila to cvetno nedeljo še dolgo, dolgo. Koliko je bilo naslednji dan govorjenja po vasi! In bilo bi ga še več, da niso imeli pri vsaki hiši opravek čez glavo. Zenske so snažile, umivale, prale, mesile in pekle, moški pa so se ozrli že po polju. Prevračali so zemljo, da

na veliki petek popoldne razbili za cerkvijo za velikosobotni blagoslovljeni ogenj, tretji so stikali po gozdovih za gobami, ki bodo z njimi naslednje jutro prenašali po hišah goreči blagoslov.

Toliko dela, pri tem pa bi še radi doma barvali pirhe in brskali po vrtu ali najbližji njivi, če ni velikonočni zajček zakopal kam jajček, skril pomaranč ali nastavil sladkorčkov.

je vsa sveža in mastna kar opojno zaduh-tela in dvigala srce kmetu, ki je v duši prosil Boga za srečno leto in dobro letino. Veselo je stopicala živina po globokih brazdah in po svoje kazala zadovoljstvo nad novim preokretom življenja.

Otroci, srečni, da so slednjič lahko spet na prostem, so zaražali po sveži trati, nabirali šopke in jih nosili mamicam, v vaško kapelico ali v cerkev.

Novo doživetje zanje je bil veliki četrtek, ko utihnejo zvonovi in se namesto njih s cerkvenih lin oglasijo hreščeče raglje. Kar po eni nogi so poskakovali od radosti in nenehoma so se čudili, da ni nihče med njimi opazil zvonov, ko so se v zraku odzibali tja v daljni Rim. Pomembnega nasmeha večjih dečkov, ki smejo s cerkovni-kovimi sinovi v cerkveni stolp, mali nebo-gljenci niso opazili. Preveč so bili zaposleni, povsod bi bili radi.

Eni so znašali od vseh strani cvetice za Božji grob, drugi stare zaboje, da jih bodo

Zajček pa se ne oglašil povsod in to res ni prav. Sosedov Videk je o tem potožil prijatelju Martinku. In Martinek je bil dober prijatelj. Uro kasneje je peljal dečka na domači vrt in res sta našla pod bršljanom pirhe in pomaranče z Vidkovim imenom. Kolika sreča! Da, Martinek je prijatelj, ki ga je treba iskati! Ponosen je bil Videk nanj. Martinek pa ni obžaloval, da je za prijateljškovo srečo žrtvoval izkupiček za dve raglji, ki ju je bil prav spretno izdelal in iztržil, da bo za praznike kaj pri-boljška. Vidkove žareče oči so mu bile naj-lepši priboljšek.

Drugi dan sta šla skupaj v Božji grob. Pobožno sta se bližala stranskemu oltarju, ki je zadobil čisto drugačno lice kakor ga je imel običajno. Kapelici sličen prizidek, sicer ves svetel in blesteč, je bil zdaj te-men in grozeč. Pošastno so strmeli z zadnje stene na tiha dečka trije križi na Golgati in nesrečno mesto Jeruzalem se je širilo za njimi v dolini. Palme, čudno razčehano

drevje, ki ne raste pri nas, so jemale razgled. Kako čudne slike, si je mislil Videk. Prav nič se ni spominjal, da bi bil to že kdaj gledal.

Pod oltarjem je počivalo Kristovo truplo, vse v luči in rožah. Rože pred grobom, rože nad grobom in rože ob straneh, kakor bi hotele zakriti vso tugo in žalost, vso zlobo in gredo.

Pa ves ta blesk in vsa ta lepota nista mogla omiliti trdote in grenkobe, ki ju je še povečal mrki pogled rimskih stražarjev. S šlemom in sulico sta čuvala Jezusov grob. Sovražno sta ju gledala mlada prijateljca. Pomaknila sta se bolj v ozadje, ker so se spredaj drenjale ženske. Poleg njih se je drobno dete plaho stiskalo k svoji mami. Boječe se je oziralo naokoli in začudeno je zrl na malo šolarico, ki je pokleknila pred skrivnostno odprtino in sklenila roki. Tudi dečka v ozadju sta storila isto.

Veseli malih in velikih, mladih in starih pa doseže svoj višek na veliko soboto. Vse misli velikega tedna so pred vsem posvečene njej. Tisti dan je tudi v najrevnejši bajti pojedina. Pa če bo dosti jedače, kdo bi bil brez pijače? In tam doli je ne manjka, saj ima vsak kočar svoj vinograd, pa če bi ne bil večji od rjuhe. Ob dobri letini je božjo kapljico pridelal vinogradnik, ob slabi letini jo je dal Bog. Lani jo je pridelal kmet sam.

Zgodaj dopoldne je moral Martinek v goro po pijačo. Veselo je meril korak čez razgibano polje. Danes ni bilo na njem oratarja in kopača, prazne so bile njive, oživela pa so pota in steze. Praznične obleke, svečani obrazi.

V starem cekarju so mu zvenketale prazne zelenke, po hrbtu mu je otepal pufer, požvižgaval je predse. Pa je obstal kot ukopan. Zadržalo ga je ozračje, da je umolknila ptica v grmovju in da je pri-sluhnila žival v hlevu. Zvonovi so se vrnili iz Rima. Martinku je dvigalo srce in noge. Sam ni vedel, kdaj je odklenil čokati hram v Vinodolu in kako je polnil posodo. Ko se mu je cviček vili po prstih, se je zavedel in urno zavrl pipo. Zunaj pa so se lovili bronasti glasovi s sončnimi žarki in poredno so silili v mračni hramček. Sveti Jurij, Sveti Urban in tam visoko gori Sveti Miklavž. vsi dolinski in gorjanski svetniki, so se združili s farnim Svetim Jernejem v mogočno hvalnico Stvarniku.

Ko se je nekaj čez poldne vrnil Martinec domov, je našel sestro Anko pri važnem opravilu. Hotel ji je pomoči, pa ga je rahlo zavrnila. To je več kakor vezati trakove na butaro.

Po mizi je bilo razloženo prekaženo meso, gnjat, klobase, hren, pirhi, potice in velik okrogel hlebec. Vešče je Anka vse to zlagala in jeras in ga prekrila z lepo vezanim prtom. Vso zimo se je mučila z njim. Danes ga pokaže prijateljicam. Kakor Martinkova butara, bo tudi njen prtljel priznanje in zavist. Ko bi se dala ta rezati! Nikdar bi ne bil nihče lačen.

Tudi Martinek je skočil v praznjo obleko. Ni bila nova, bila pa je še lepa. Pač pa se je njegov klobuk zdaj prvič pojavil na njegovi glavi. Postrani seveda. Pa še kako postrani! Kakor ga nosijo odrasli fantje, ki pojdejo k vojakom. Prihranil si je bil dva dinarja in dva rdeča pirha je stisnil v žep. Na trgu bodo sekali. Če bo sreča, dobe dinarji tovarišijo, da bo jutri za pomaranče. Tako sladke in slastne so.

Tega mnenja je bil tudi mali Videk, ki je že v novi obleki čakal večjega prijatelja na vratih.

V cerkvi je zazvonilo. Kratko in odločno, kakor da gredo obhajati. Iz vsake hiše se je utrnila praznično oblečena ženska z visokim jerasom ali košaro ter hitela v cerkev. Otroci seveda ne manjka. Če niso za pomoč, so pa za napotje. Tudi Martinek in Videk sta jo ubrala v cerkev.

Po klopeh in pred oltarjem so razstavile ženske svoje blago. Pobožno so poklekile in sklenjenih rok sprejele blagoslov, ki ga je pristopivši duhovnik podelil prinešenim jestvinam. Ni pa svečenik še prestopil vrat zakristije, že so se vsli jerasi iz cerkve in se podili domov, da jim je kar sapo jemalo. Se pa tudi izplača, če se ona, ki pride z blagoslovom prva domov, tisto leto res omoži, kakor to trdi ljudska vera. Krhinova Anka je bila letos prva. Bomo le videli, koliko to drži! Sama je o tem prepričana. Presrečna se smeji, kakor bi poznaval k procesiji. Njen bratec in njegov prijateljček se že vidita v krogu svatov in dobro. Razigrano skačeta po trgu, sekata pirhe in pomaranče in z ostalimi vred komaj pričakata, da se spet oglase velikonočni zvonovi.

Mila in mogočna je njihova popevka, od blizu in daleč privablja verno ljudstvo, da se zgrinja v cerkev in okoli nje. Komaj so utihnili zvonovi, se oglasi godba in za njo pesem, ki boža sto in sto vznichenih duš. Meša se med banderi in hiti čez polje s svečano procesijo, proseč Njega, ki je premagal smrt, božjega blagoslova.

Za trenutek se ustavi utrip narave, da vzvalovi potem s podvojeno silo, kliče z vsako bilko proti nebu: Vstajenje, vstajenje!

III.

TONE, NIKOV DRUGI STRICEK,
 PA VAM JE DRUGAČEN TICEK.
 BLED, KOŠČEN IN SUH KO SMRT
 IN PRETEGNJEN JE KO ŽRD.
 TAKE MRŠAVE OSEBE
 PA NAVADNO HITRO ZEBE.
 ZMRAŽENJU PA JAKO RAD
 SE PRIDRUŽI ČVRST PREHLAD.
 ČE LE RAHEL VETRIČ PIHA,
 TONE KASLJA ŽE IN KIHA.
 RADI TEGA SKRBNOST PAZI,
 DA SE MORDA NE PREMRAZI.
 ŽE SEPTEMBRA — KOT NALAŠČ! —
 SI OGRNE TOPEL PLAŠČ.
 A ŽE PRVE DNI OKTOBRA
 SE ZAVIJE V PLAŠČ OD BOBRA.
 V TEM KOŽUHU VERNOST VZTRAJA
 TJAKAJ DO SREDINE MAJA.
 SELE JUNIJA, NIČ PREJE,
 KO ŽE ŽARKO SONCE GREJE,
 KO JE DAN ŽE DOLG IN VROČ,
 VRŽE TUDI SVRŠNIK PROČ.
 — KAKOR LETO SE PREMINJA,
 SLACI SE IN SE OGRINJA,
 MENJA SUKNJE IN KOŽUHE,
 PERNICE, ODEJE, RJUHE,
 LE SVOJ DOLGI, SUHI VRAT
 SI OVIJE VSAKIKRAT,
 NAJ JE BOŽIČ, NAJ JE KRES,
 S TOPLO RUTO DO USES.

(Prosto po G. Bötticherju — P. G.)

METLIŠKI ZVONI

*Veliki naš zvon se v redkem časi
s svojim nizkim zvokom sam oglasi,
kadar pa on ipak zapopeva,
glasno bron čez hrib i dol odmeva:
Sam vas ja bom obdaroval,
sam vas ja bom obvaroval.*

*Stari zvon nam bolj vsakdajno brenka,
jutro zvoní, poldan i Marijo,
vure bije, za nedelje klenka,
zajne molí, ki nekod živijo
daleko od domi v svetu ljudskem,
v Meriki, na Pajerskem, na Pruskem.*

*Sredni zvon, ta je za majnšo rabo:
kadar stari z glasom več potihne,
sredni vre povzame pesmo z vabo,
da pobožno duša naj zadihne —
i oblaki več se razgrnili
i molitvo v nebo so spustili.*

*Ali mali tanko je svíralo,
ojstro glasek v dušo ti zareže:
nekomu življene je zastalo,
da se mrtvo z večnostjo poveže.
Mali smrtnak, veliki znanilec,
solz pekočih kruti si budilec.*

*Ako pač vsi štiri se zložijo
i jih Stepan na jen mah uglaši,
lepe pesme iz visokih lin bežijo,
plavajo po mestu i po vasi:
svetega je Nikole proščežne,
ko odvarajo se duše žejne.*

*I če se četvorica le jenomerno
tužno i pretresno razgovara,
lega nese ramen mož četverno,
temu sveti Rok nov grob zatvara.
Zvoní, pevajte, kaj vam je milo,
v mladi dan spel jutri bo zvonilo!*

E. L. Gangl

Koliko si star?

Če postane kdo sto let star, smatrajo vsi to za nekaj izrednega, in mnogo se o tem piše in razpravlja tudi v časopisih. Ker so ravno pred kratkim toliko poročali o nekem takem stoletniku, bi bilo dobro pogledati nekoliko v živalski in rastlinski svet in ugotoviti, katera živa bitja dosežejo prav posebno veliko starost. Človek med živimi bitji še izdaleka ni tisto bitje, ki živi najdlje. Sicer je res, da je pred kratkim umrl v Turčiji mož, ki je bil 132 let star, bil je torej rojen v času, ko veliki Napoleon še ni bil francoski cesar. Tako stari ljudje pa so velike izjeme.

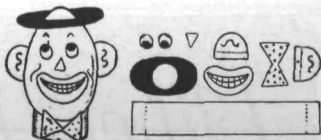
Že med pticami jih je precejšnje število, ki postanejo starejše kakor človek. Nekega morskega orla so imeli nekje v živalskem vrtu v ujetništvu 104 leta in na Dunaju je živel jastreb celo 118 let. Pri tem pa še ni bilo mogoče ugotoviti, koliko časa sta živeli ti dve ptici, preden so ju ujeli. Tudi papigam je namenjeno dolgo življenje, saj žive nekatere do 200 let. Prekosi jih pa, kar se starosti tiče, labod, ki doseže lahko pod ugodnimi pogoji starost petih stoletij.

Metuzalema med živalmi imenujemo večkrat želvo. Njene najvišje starosti do sedaj še niso mogli ugotoviti. Med želvami jih je nekaj, ki so bile že takrat, ko so jih ujeli, veliki in stari primerki in ki še danes po 250. letih žive v ujetništvu. Zelo priletni postanejo tudi nekateri vodni prebivalci. Ščuka doseže starost 150 let, krap pa tudi 250. Tako visoko starost doživi tudi slon.

Vse te številke se nam pa zde prav neznatne, če pogledamo nekoliko v kraljestvo dreves. Med njimi bukev s svojimi 300 leti starosti skoraj ne more tekmovali z lipo in hrastom, ki dosežeta starost 1000 let, pa tudi ne s smreko s 1200 leti in jelko s 1500 leti. Konec preteklega stoletja so požagali v Ameriki bor, čigar starost so po letnicah (zrasteh v lesu) preračunali na 1541 let. To staro častljivo drevo pa poseka po starosti še neke vrste hrast, ki doseže tudi 2000 let. Najbolj dolgo življenje med drevjem pa ima tisa, ki je v nekaterih deželah Evrope že popolnoma iztrebljena. Ker ta drevesa zelo počasi raste, so tise z obsegom enega metra večkrat preko tisoč let stare. V Angliji raste še danes tako drevo, ki je preko 3000 let staro. Ali zna kdo izmed vas izračunati, kdaj je to drevo preživelo svoja mladostna leta?

Zabavni velikonočni pirh

Najprej prosite mamico, da vam pokloni iz svoje bogate zaloge eno jajce. To jajce nato lahko v trdo skuhate ali pa mu previdno odrežete vrh v obliki pokrovčka, vsebino izpraznite in jo vrnete materi. Nato ga znotraj lepo operete in ga napolnite s tole kremo: V vodno kopel (v prazen lonček, ki plava v drugem večjem loncu, ki je do polovice napolnjen z vodo) denite 5 dkg čokolade, 1 dkg medu in 1 dkg surovega masla ter vse skupaj dobro premešajte. Ko je krema podobna temnorjavi voščeni gmoti, jo vlijte v prazno jajčno lupino, pokrijte z odrezanim pokrovčkom in pustite, da se ohladi.

Sedaj morate jajce še okrasiti. V ta namen morate izrezati iz nekoliko debelejšega papirja oblike, kakor jih vidite na naši sliki. Najprej usta, katera morate rdeče poslikati, nato nos, oči in ušesa. Klobuk in ovratnik morate z debelejším papirjem ojačiti, da ostane papir bolj trd in se ne mečka. Kravato pa poslikajte z modro barvo.

Jajce je sedaj že docela ohlajeno. Prilepite vse majhne dele na lupino, kakor vidite na naši sliki, in srčkan velikonočni možic na pirhu je gotov.

Nekaj o zajčkah

V Abesiniji ljudje zajcev ne preganjajo, zato so zelo domači in nimajo pred rjavimi in črnimi dvonožci nobenega strahu. Edini sovražniki zajčkov so tam lisice, šakali in volkovi.

*

Na dvoru poljskega kralja Sobieskega je živel v 17. stoletju znan ljubitelj živali, vitez Paok. Ta je imel udomačenega divjega zajca, ki se ni nikogar bal, tako da ga je lahko ponoči pustil spati poleg udomačenega in krotkega dihurja. Če je šel vitez na sprehod, je skakljal in tekal dolgonogi prijatelj, ki je imel privezan zvonček okoli vratu, kakor psiček za njim.

*

Tam, kjer živita svizec ali marmotica in snežna jerebica, to se pravi: v alpskih pokrajinah preko 2000 metrov višine, tam živi tudi planinski zajec. Njegova ušesa so nekoliko krajša in

njegova glava je nekaj širša kakor jo imajo tovariši, ki živijo v nižinah, v gozdovih in na poljih. Da s svojo rjavo poletno obleko ne pade v oči, nosi v zimskem času bel kožuh. Polarni zajec, ki stanuje v zelo mrzlih polarnih krajih, kjer samo kratek čas ne sneži, pa ne nosi tistih nekaj toplejših dni rjavega poletnega kožuha. Zato skače in teka vse leto popolnoma snežnobel okoli.

*

Zdaj pa še nekaj. In sicer: zakaj so zajci, ki so drugače zelo utrjene živali in ki znajo preplavati celo široko in deročo reko, prišli na slab glas, da so bojazljive živali? Pravijo, da so tako previdni, da celo spe z odprtimi očmi. To trdijo o njih zaradi tega, ker so veke, pokrovčki, ki jih potegnemo preko oči, če nočemo nič videti, pri njih zelo kratke. Kako zajčki spijo, tega pa nihče ne ve, kajti še noben človek ni videl spečega zajca, ker se živalca takoj prebudi, če se mu tudi še tako previdno približamo.

FRANJO ČIČEK:

Mihec Pihec

MIHEC PIHEC SE PRIMERJA Z OČETOM

MIHEC PIHEC JE BIL VSELEJ PONOSEN NA OČETA. ŠE POSEBNO ZATO, KER JE BIL OČE VELIK DEČEK, ON PA MAJHEN. TUDI JE OPAZIL MIHEC, DA IMA OČE GLAVO NA ENEM KONCU, NOGE PA NA DRUGEM — PRAV KAKOR ON. ALI DA IMA NOS NA SREDI LICA IN NA VSAKI STRANI PO EN VELIK UHELJ, TOČNO KAKOR ON. DA JE NOSIL OČE POD NOSOM KOŠATE BRKE, KI JIH MIHEC NIMA, TO GA JE SRBELO. TODA SI JE ZNAL POMAGATI. NABRAL JE NA POLJU »KORUZNH RUS« TER SI JIH PRILEPIL POD NOS, DA JE BIL VIDETI KAKOR ROKOVNJAČ, KO JE MOŽATO KORAČIL ZA OČETOM.

AMPAK JE OPAZIL MIHEC ŠE DRUGE NEPRIMERNE PRIMERE. SVOJ ČAS JE PREDLAGAL OČETU, NAJ SI SPODREŽE NOGE, DA NE BO TAKO VISOK IN DA NE BO ŠKILIL NEKAM V ZRAK, KO MU JE SINČEK PRI TLEH. A JE NALETET NA ISTO, KAKOR TAKRAT, KO MU JE HOTEL ZABITI V STEGNO ŽEBELJ, DA BI NANJ OBESIL SVOJO KAPO. SPLOH JE IMEL MIHEC ČUDNO NAVADO, KLJUVA TI OČETOVE NOGE Z ŽEBLJI. POSTAVIM PRIMER, KO JE OČE TARNAL ŽENI, DA MU NA ČEVLJU SILI PODPLAT V SOSEDNJO VAS. JE SLIŠAL PRITOŽBO MIHEC IN ROČNO JE ZABIL V OČETOV ČEVELJ ŽEBELJ, DA OSTANE SKUPAJ, KAR SKUPAJ SPADA. SEVEDA OČE PIHEC TEGA NI VIDEL IN VEDEL. ZATO JE DRAGI OČKA POSKOČIL KAKOR RIS, KO JE PORINIL DRUGI DAN NOGO V ČEVELJ IN JE NOGA TAM ZAVOHALA ŽEBELJ. IN JE BIL ŽEBELJ KRIV, DA JE PRIDNI OČKA POKLICAL NA POMOČ VSE SVETNIKE IN VSE HUDIMANE TER JE MIHCU NATEGNIL UŠESA KAKOR ZAJCŮ.

DA JE MIHEC POIZKUŠAL NEKOČ TUDI OČETOVO SUKNJO IN JI POREZAL ROKAVE, KER SO MU BILI PREDOLGI, ALI DA JE PRIKROJIL IZ NJEGOVH HLAČ DVOJNE ZASE IN ŠE NAPRAVIL IZ OSTALEGA BLAGA DVE ŽOGI, ALI DA JE IZPRAZNIL IZ OČETOVE PIPE VES TOBAK IN NAMESTO TEGA NATLAČIL V PIPO PREDIVA, DA JE POTEM OČE KIHAL IN PIHAL KAKOR MEH, TAKIH ČUDNIH VRAGOLIJ BI LAHKO NAŠTEL ŠE CELO REŠETO.

TODA JE BIL MIHEC KUJON IN JE POIZKUSIL ŠE KAJ DRUGEGA. NENADOMA MU JE PADLO V GLAVO, ZAKAJ BI OČKA NE PRODAJAL PLATNA — KAKOR NA PRIMER ON. TO BI BILO KRASNO, AKO BI NOSIL OČKA REP KAKOR MIHEC IN ŠE CELO VEČJEGA. SAPRAMIŠ, TO BI GLEDALI LJUDJE! JE SVETOVAL MIHEC OČETU, NAJ STOJI PRI MIRU, DA MU NAPRAVI »REP« ALI

PLATNO NAPRODAJ. JE BIL LJUBEZNIVI OČKA ZA TO HITRO PRI ROKI. KAR STEGNIL SE JE IN ŽE JE DRŽAL V ROKAH LESKOVO ŠIBO. JE MIHEC URNO SPOZNAL TISTO REČ, KI JO JEMLJE OČKA IZZA OGLEDALA. ŠE PIHNIL NI IN GA ŽE NI BILO VEČ. ZBEŽAL JE NA VRT, KJER JE MATI SUŠILA PERILO.

»MAMA,« JE ZAKLICAL, »OČKA BI RAD REP, A SI NE PUSTI REZATI HLAČ! DAJTE MI KAJ, MU GA PRIŠIJEM OD ZUNAJ!«

»DAM TI DAM,« JE REKLA MATI, »TODA LE KAKO SI OČKA KAR NA LEPEM IZMISLI, DA BI RAD NOSIL REP.« JE MIHEC SLIŠAL TE BESEDE IN JE POVEDAL: »I, MAMA, ČE GA NOSIM JAZ, ZAKAJ GA NE BI ATA?«

»VIDIŠ, MIHEC, TO JE TISTO. PRAV SI POVEDAL«, VZKLIKNE MATI IN MU DA BRISAČO. HITRO SE VRNE MIHEC Z NJO NAZAJ V SOBO. VROČE JE BILO IN OČKA JE LEGEL, DA MALO PODREMA. ZA BOGA MILEGA NI VEDEL MIHEC, KAKO NAJ OBESI BRISAČO ZA REP. ŽE JE HOTEL NAZAJ K MATERI PO ŠIVANKO IN NIT, KO

OPAZI MUHOLOVEC. TA IMA ŽEBELJ! SPLEZAL JE NA MIZO IN — HOP! GA ŽE IMA Z ŽEBLJEM VRED. JE PRITISNIL ŽEBELJ SKOZI BRISAČO IN JE ŽEBELJ PRELUKNJAL HLAČE TER POTIPAL OČETA ZA KOŽO.

»KUŠMANIR,« JE ZAKRIČAL OČE V SPANJU, »PREKLICANE BOLHE! TO SO HUJŠE OD NAŠEGA MIHCA!« JE MIHEC IZNOVA POSKOČIL TER ZDIRJAL NA VRT:

»MAMA, MAMA, POJDI TE POGLEDAT! OČKA IMA BOLHE IN DVA REPA!«

JE STOPILA MATI V SOBO, ZBUDILA JE SKRBNEGA MOŽA TER KEKLA:

»JEHATA, JEHATA VENDAR. ČE ŽE IMAŠ BRISAČO, BI VSAJ MUHOLOVEC PUSTIL PRI MIRU! MAR BODO MUHE LETALE ZA TABO, STARINA?«

SE JE OGLASIL MIHEC PIHEC: »O, NE MATI, OČKA IMA ZATO MUHOLOVEC, DA BODO BOLHE SKAKALE NANJ!«

»O JEJ, SAJ RES!« JE VZKLIKNILA MATI, »GLEJTE SI NO, KAKO JE BRIHTEN NAŠ MIHEC. ON NI SAMO »JUHOPIHEC«, ON ZNA KAJ VEČ! NI MI PREJ PADLO V GLAVO. ŽE VEM. TAKO BO. ZVEČER SI TUDI JAZ POLOŽIM MUHOLOVEC POD ODEJO. MRCINASTE BOLHE, ZDAJ BOSTE VIDELE, KAJ SE PRAVI HRUSKE PEČI!«

SE JE OČE POTIPAL TJA, KJER MU JE VISEL »REP«, VRGEL JE OBOJE ŽENI TER DEJAL:

»ZDAJ PA NE VEM, ALI SE MENI MEŠA, ALI SE JE TEBI PAMET ZASUKALA. MIHEC, POGLEJ NO, ČE IMAMO VSI GLAVE NA PRAVEM MESTU.« JE MIHEC POGLEDAL IN POTRDLIL.

»NU,« JE REKEL OČE, »POTEM JE PA VSE V REDU!«

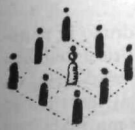
(DALJE PRIHODNJIČ)

Milni mehurčki — naprodaj

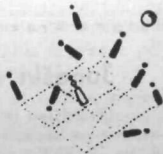
V Tokiu, milijonskem glavnem mestu Japonske, ki se je sicer že čisto pomodernilo, še vedno lahko vidimo mnogo japonskih izvirnosti, tako na primer prodajalce milnih mehurčkov. Na najnižjih stopnicah templjev jih je videti, ko prodajajo, obdani od množice otrok, svojo mavrično pisano robo. Na mali skrinjici ima iznajdljivi prodajalec celo vrsto stekleničic, ki so

napolnjene z običajno milnico (z milom zmešano vodo). Zraven pa leže lepo umetniško izdelane pipice iz bambusa. Sem pa tja pomoči mož bambusovo paličico v steklenico in spusti vpričo ljudi, ki so se nabrali pred njim, sto in sto pisanih, izpreminjastih milnih balončkov v zrak. Kmalu se oglasijo kupci in na stopnicah templja piha zdaj milne mehurčke staro in mlado. Nato pospravi prodajalec svojo robo in hiti na stopnice drugega templja, da tudi tam razkaže veseli množici svoje umetnije, in da napravi, kar je zanj najbolj važno, dobro kupčijo.

J. Paulin

Kegljači - ropotači

Nastopili so kegljači,
fantje mladi, ropotači,
zaigrali igro zdravo
za veselje in zabavo.

Tonček je umetnik pravi,
keglje z deske vse pospravi!
A kako pri tem ravna —
naj pove vam pesem ta.

Prav široko se postavi
in pošteno se pripravi;
meri ostro, kam bo šlo,
da čim več na tleh jih bo.

Pa v počep globok spusti se,
s kroglo v roki zaleti se,
se premisli pravočasno,
čaka in ugiha glasno:

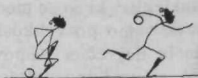

»Koga bi na piko vzeli?
Ali bi kar venček sneli?
Morda v luknjo krogla gre,
toda v planko — to pa ne!

Ali meril bi na kralja,
da se mi po tleh povalja
in odnese štiporamo
s sabo kmeta in pa damo?»

No, kegljačem pa vse to
je predolgo trajalo.
Pa so Tončka napodili,
za prvenstvo se borili.

Krogla pade na nogó —
Tončka zaboli močno!
Vendar v dir se zaleti,
kroglo krepko zavali.

Krogla teče prav lepo,
Tonček gleda, kaj da bo.
Vse razburjeno menca,
vsak napet je, kar se dá...

Krogla vrže — vseh devet!
Tonček, radostno razgret,
pa zapleše prav zares
pravi abesinski ples.
Zbor kegljačev pa prizna:
»To je res! Kdor zna, pa zna!«

Junaški časi

(Pravljica iz sedanje Španije)

Bila je zelo dobra mati, ki je imela sedem otrok in vsi so bili plavalasi, debelušni, zraven pa prizadevni in pridni.

Nenadno je zadivjala kruta vojna — z granatami, šrapneli in letali. Trda je bila za živila; pred trgovinami so stale cele množice ljudi in čakale, če bodo mogle kaj kupiti. Vseh sedem otrok se je postavilo v vrsto, da bi kupili olivnega olja v svoje steklenice, ki so se med seboj razlikovale samo po velikosti. Mati je imela največjo. Kupovali so tudi lečo, riž in kondenzirano mleko. In ker je bila mati zelo previdna, je vsak dan od vsega tega nekoliko spravila v jedilno shrambo za morebitne še slabše čase. V jedilni shrambi je bila vrsta kozarcev z vkuhanim sadjem, vrsta pločevink s kondenziranim mlekom in steklenic z oljem, škatle sladkorja, vrečice leče, riža in fižola.

Vojna je divjala tako dolgo, da se je zdelo, da je ne bo konec; zato je začelo primanjkovati živil. Mati je morala vsak dan jemati že od prihranjene zaloge. Vendar bi jim bili prihranki še dolgo časa zadoštovali, toda mati je imela dobro srce in ni mislila samo nase, temveč smilila se ji je tudi sosedu, ki je imela bolno dete; podarila ji je vse kondenzirano mleko.

Potem je slišala, da starka, ki je prej prodajala pražene mandlje, nima olja, in tako ji je dala najprej

eno steklenico, nato drugo in naposled vse. Kmalu je prišel bolehen človek prosit košček sladkorja, da bi si mogel osladiti čaj; dala mu je zavitek sladkorja ter mu rekla, naj spet pride, ko ga porabi.

Tako so se gubila živila iz jedilne shrambe, dokler ni ostalo ničesar. Ker pa je bila vojna čedalje strašnejša, so nastali prav hudi časi, tako, da niso imeli kaj jesti. Zdajci se je mati obrnila na sosede, ki jim je prej tako nesebično pomagala, toda vsi so pred njo skrili ključne jedilnih shramb.

»Preveč vas je,« so godrnjali. »Ko bi bila samo ti, bi morda še... , ampak tile debeli otroci gotovo mnogo jedo in toliko mi danes ne moremo dati.«

Dobra žena se je s svojimi sedmerimi otroki vrnila domov. V kuhinji je začela luščiti zelen grah, ki ga je še dobila v trgovini za večerjo.

Grahova zrna so padala v ponev, pomešana s solzami žene, ki je mislila na usodo svojih otrok. In ko je tako vtaknila prst v strok, da bi izluščila zrno, so se zrna, ki jih je bilo ravno pet v stroku, nategnila in nastalo je iz njih pet plemčičev, čisto majčkenih, oblečenih v zeleno svilo. Postavili so se v vrsto in prijazno zrli ženi v oči. Žena se je hudo prestrašila. Kako je bila nesrečna! Že tudi tale grah se je obračal proti njej! Toda ne: narobe! Teh pet zelenih plemčičev ji je reklo:

»Povej nam, česa potrebuješ. Mi ti to prinesemo.«

Mati se niti ni upala odgovoriti; toda brž se je spomnila na jedilno shrambo, ki jo je imela nekoč pol-

no živil, in tedaj so se plemčiči, kakor da so brali njene misli, po vojaško okrenili in rekli:

»Ena, dve, ena, dve! ...«

In hop, hop, hop — so izginili skozi okno.

Prvi se je sam spustil po svetlobnem žarku, ki je prihajal z zvezde večernice, ter se napotil na oddaljeno polje, kjer so živeli njegovi prijatelji fižoli.

»Prijatelj!« je zaklical, in fižoli so takoj dvignili glave. »Prijatelj! Morate se žrtvovati za dobro ženo, ki je vse razdala, kar je imela. Živimo v junaških časih!«

Fižoli niso zahtevali niti pojasnila in so odšli za plemčičem. Nekateri so bili mladi, zeleni in mehki kakor maslo, drugi lepo pisani, beli, gladki, debeli in drobni. Vsi so padli na kupček v prazne škatle v jedilni shrambi.

Drugi plemčič se je dal vetru zagnati v skladišče, kjer so bile žene prijateljice leče; zlezel je na vrečo in zaklical:

»Takole ne sme biti več! Tu mora biti disciplina! Medtem ko otroci hirajo, se ve ne smete tukaj tako mirno zabavati!«

Povedal jim je še več drugih stvari, ki jih rajši nočemo ponavljati, dokler niso naposled vse leče vstale ter se začele trkljati za plem-

čičem. Trkljale so se in trkljale, slednjič pa se zvalile v prazne posode te dobre matere.

Tretji plemčič je odletel na repinčevem listu ter se spustil pred velik čebelnjak. Čebele so priletavale in odletavale. Zdajci se je plemčič postavil prednje in jih ni pustil naprej.

»Moram govoriti z vami!« je klical. »Moram govoriti z vami!«

In slednjič so se zbrale čebele pred panji in čakale, kaj jim bo povedal.

Zeleni plemčič je govoril:

»Treba je organizirati zaledje! Kako morete tako neumno delati tukaj zase zaloge, medtem ko otroci hirajo zaradi nedostatka medu?«

Ves roj je zletel za plemčičem ter sedel na omaro te dobre žene. Le-ta je kmalu opazila, kako curlja skozi špranje med v prazne kozarce.

Četrty plemčič je letel z vetrom in prišel na posestvo, kjer so kokoši kokodakale druga čez drugo ter se prepirale za vsakega črva, ki so ga našle.

»Kakšno neumno vedenje pa je to?« je zakričal plemčič. »Mar ne veste, da uboga mati nima jajc za svoje otroke? Ne smete pozabljati, da je vojna in da je treba predvsem izpričevati državljanske čednosti!«

Tega kokoši niso razumele, toda prav zato se jim je zdelo, da je to nekaj sijajnega, ter so vse brez godrnjanja ubogale in letele za plemčičem vse do dvorišča, kjer je živela dobra žena in njenih sedmero otrok.

Peti plemčič jo je mahnil v hlev, kjer je mirno prežvekovala krava, da so ji kar sline tekle iz gobca.

»Prijatelj sem travniških zelišč in cvetlic,« ji je dejal, »in pri njih sem izvedel, da siromašna žena nima ne mleka, ne masla za svoje otroke, ker je prej pomagala dru-

gim in ni mislila nase. Če ti to tudi veš in čepiš tukaj kakor bedasta, da ti sline tečejo iz gobca, potem je videti, da nisi poštena krava in nisi vredna, da živiš v teh junaških časih.«

Krava je prežvekovala naprej, a vendar je stopila iz hleva ter korakala počasi za plemčičem, dokler nista prišla na travnik, ki je ležal za hišico dobre žene.

Odsihdob imajo polno shrambo medu in mleka... In ker je žena tako dobra, spet pomaga svojim sosedom, ki tudi že komaj čakajo, da bi se hudobna bratomorna vojna končala. Da bi se jim le kaj kmalu izpolnila ta vroča želja!

Odkod poznamo pirhe?

(Švicarska pripovedka)

V zgodnjem srednjem veku v švicarskih vaseh še niso poznali petelina in kokoši. Le malo dežel na svetu se je takrat lahko pobahalo, da imajo te živali, ki so prišle iz daljnega Vzhoda v Evropo. Kmetje so poznali takrat le jajčeca ptičev.

Nekega dne je prišla k revnemu mlinarju plemenita gospa, vojvodinja Rozalija, soproga vojvode iz Aymara, s svojima dvema otrokoma in služabnikom. Prosila je mlinarja, naj jim da prenočišče in naj jih ima nekaj časa pri sebi. Bežati so namreč morali pred nekim okrutnim neprijateljem in so ostali brez zaščite, ker je bil odšel aymarski vojvoda na križarsko vojno. Mlinar jih je gostoljubno sprejel pod svojo streho in jim odkazal stanovanje. Drugo jutro ga je prosila gospa za nekaj jajčec, da bi pripravila sebi in otrokoma jajčno jed za zajtrk. To-

da siromašni mlinar ji je moral priznati, da do tedaj še ni nihče v vasi videl kurjih jajc, kaj še, da bi vedel, kakšen okus imajo.

Čez več dni pa se je vrnil v mlinarjevo hišo služabnik, ki je potoval nekoliko dalje preko gorovja in prinesel s seboj kletko s petelinom in tremi kokošmi. Vsa vas se je zbrala in občudovala nepoznane, pisane živalce. Kokoši so pa legle jajca in pričele valiti. Piščeta, ki so se hranila z zrnjem na mlinarjevem dvorišču, so se množila, zrasla so in pričela sama leči jajca.

Ko je bila precejšnja množina jajc pri hiši, bilo je ravno o velikonočnem času, jih je dala gospa skuhati in jih je na velikonočno nedeljo rdeče, rumeno in modro poslikane podarila vsem otrokom tiste vasi, ki tako dobre jedi še nikdar niso jedli.

Tako je nastal v Švici običaj, ki se je razširil tudi drugam, da si namreč za veliko noč podarjajo otroci in odrasli pirhe pa tudi druga darila,

Kakršen človek — takšna duša?

(Belokrajinska)

V bajti ob Kolpi je živela vdova, ki je imela sina. Ta sin je bil kovač. Vdova pa je bila od sile jezikava; vsi vaščani so se je izogibali in nihče ni pri njej prišel rad v zamero, ker je vsakega, na kogar se je namahnila, obrala do kosti... Toda še večja ko njen jezik sta bili njena zavist in škodoželjnost! Slehernemu sosedu, ki je zabredel v nesrečo, je privoščila vse hudo. In kmalu je v vsej srenji ni bilo večje zavistnice in škodoželjnice od nje.

Sin pa je bil zgneten iz drugačnega testa. Hudo mu je bilo za mater, ker so jo vsi vaščani mrzili zaradi njenih grdih lastnosti, in nekajkrat jo je milo prosil:

»Mati, nikar ne bodite takšni! Privoščite sosedu, če je pridelal mernik krompirja več ko midva. Lejte, otroke ima, ki so ješčči, midva pa sva sama in se bova tudi s tem, kar imava, pretolkla skozi življenje. In dokler bom lahko delal s temile rokami,« je dvignil svoje močne, žuljave roke, »dotlej se nama ni treba ničesar bati.«

»Pha!« je ženska podsmehljivo vzdiknila v svoji zavisti. »Prav toliko krompirja sem pomladi posadila v zemljo kakor on. Ne enega več, ne enega manj. Le kako, da je njemu bolje obrodilo? Cel mernik krompirja več, kaj misliš, da je to kar tako, a? Tu mora biti nekaj vmes. Pha, vrag z njim in s tistim mernikom krompirja...«

Tako je bilo pri vsaki stvari. Sina je to bolelo in je vdano trpel. Pomagati si ni mogel. Saj, če bi bil ta zavistnež kdo drugi, prijel bi ga bil, ga vrgel na nakovalo in ga našeskal, da bi mu izbil zavist iz glave. To pa je bila njegova mati. Ma-

tere vendar ni mogel našeškati! — Kajti kljub vsem njenim grdim napakam in kljub temu, da so se je vsi izogibali in je niso marali, jo je on ljubil, ker je bila njegova mati, ki mu je življenje dala in ki je v mladosti trpela zanj...

Zgodilo pa se je, da je v Belo Krajino prihrumela črna kuga. Ta strašna bolezen je divjala od vasi do vasi kakor stekel pes in morila ljudi, da so mrli v tropih. Tudi v bajto ob Kolpi je kuga iztegnila svoje koščene roke in pretrgala zavistni ženski nit življenja...

Ko so zavistnico pokopali, se je vsa srenja oddahnila. Nič čudnega! Ubogi ljudje so bili že davno naveličani njenega jezikanja in njene neznosne zavisti in škodoželjnosti.

Sin pa je ostal sam v bajti. Sleherni dan je vstajal še pred soncem in se požuril v kovačnico. Tam kaj je dvigal težko kladivo in tolkel z njim po nakovalu in razbeljenem železu, da bi z razbijanjem udušil glasno jokanje, ki mu je prihajalo iz žalostnega srca za umrlo materjo.

Kuga pa je divjala kar naprej. In pobrala je s tega sveta tudi mladega kovača. Tri dni za materjo so pokopali vaščani tudi njega v črno zemljo.

Njegova duša pa se je vsa bela in čista in okopana v ljubezni do matere dvignila pod nebo. Komaj je potrkala na nebeška vrata, že je sveti Peter, nebeški ključar, godrnjaje vstal in zarožljaj s težkimi nebeškimi ključi ter odprl hreščeča vrata.

»No, kdo pa si ti?« ga je vprašal.

»Kovač sem, iz bajte ob Kolpi,« je odgovoril prišlec.

»Hvala Bogu,« je vzdihnil sveti Peter. »Vendar sem učakal pomočnika, ki sem ga tako željno pričakoval. Vidiš,« je nadaljeval v eni sapi in glas se mu je tresel od starosti, »vidiš, skoro dva tisoč let mi je že, lepa starost je že to in zato sem te kar vesel, da me boš v delu malo odlahkotil. «Da, da, dva tisoč let,« je ponovil sveti Peter in pomežiknil kovaču, češ, le poglej, kakšno starost mi tu zgoraj lahko učakamo, »zdaj pa, ko ljudje na zemlji od črne kuge kar v množicah umirajo, imam dela na pretek. Kar naprej in naprej moram dušam odpirati nebeška vrata, ni čudno, če so se tečaji obrabili in nekaj pokvarili. Ti si kovač, praviš, popravil boš tečaje, da se bodo vrata spet lepo zapirala in odpirala, kajne?«

»Tisto pa že,« je prikimal kovač in se kar precej vrgel v delo. Za vrati je v temnem kotu našel kup zarjavelega železja. Razbelil ga je v sončnem ognju in — bunkati! bunkati! bunkati! bum! — je skoval nove tečaje za nebeška vrata.

»Takole,« je dejal, ko je bil z delom gotov. »Zdaj so vrata popravljena. Še malo jim bom tečaje namazal, da ne bodo motila s hreščanjem nebeških prebivalcev.«

In res je vzel iz kota za vrati še posodo s kolomazom in namazal tečaje pri vratih.

In potlej so bila nebeška vrata kakor treba!

»Zdaj boš pa kar pri meni ostal in mi pomagal. Služba nebeškega vratarja je naporna, posebno zdaj, ko ljudi kuga mori; in pri vratih bo sem in tja treba tudi še kaj preonegaviti,« je rekel sveti Peter.

Kovaču je bilo tako tudi prav; in pri tem je ostalo. Sedla sta torej po končanem delu na klop za vrata in se pogovarjala. Sveti Peter je bil res že star, kakor je bil prej rekel. Na vse, kar mu je kovač pripovedoval, je samo narahlo prikimalaval s sivo glavo in rahlo dremuckal. Kdo bi mu zameril, starčku!

Nenadoma pa je kovač zaprosil:

»Sveti Peter, prosim te, pokliči mojo mater, ki je tri dni pred menoj umrla. Rad bi se malo pogovoril z njo...«

»Tvojo mater?« se je začudil sveti Peter. »Nak, ne spominjam se je. Ona pa res ni potrkala na nebeška vrata. Pa, saj mislim menda prav, ne? Saj to je tista ženska, ki je samo jezikala in bila zavistna in škodoželjna, da nihče bolj od nje...«

»Prav tista,« je kovač vzdihnil in sramežljivo pobesil glavo.

Sveti Peter pa je segel na polico in pograbil daljnogled.

»Na, s tem daljnogledom lahko vidiš na zemljo in še pod njo,« je spregovoril z žalostnim glasom. »Poglej malo skozenj, mogoče boš le kje zdolaj zagledal svojo mater.«

Ko pa je videl, da so nebeška vrata zavita v kopusce neprodernih oblakov, je poklical Burjo in zaprosil:

»Daj, strina, zapihaj malo in preženi oblake izpred nebeških vrat. Tale tu,« je pokazal na kovača, »tale bi rad pogledal malo navzdol, pa se nikamor ne vidi skozi oblake.«

Burja je zapihala in pregnala nadležne oblačke v kraj. Kovač je nastavljal daljnogled pred oči in se zazrl navzdol. Zdaj se je natanko videlo na zemljo in tudi v peklo.

Ali nenadoma se je zgrozil: tamkaj, prav na dnu pekla, je bila njegova mati in se je kregala in jezikala, da so si vsi prebivalci črnega

carstva tiščali ušesa. Kovaču se je mati zasmilila, rad bi jo imel pri sebi v nebesih, pa je zaprosil svetega Petra:

»Ljubi sveti Peter, ti ne veš, kako sem zdajle žalosten.«

»Zaradi matere, kajne?« mu je sveti Peter segel v besedo.

»Da, zaradi matere. Prosim te, vzemi jo v nebo.«

»No, pa naj bo«, je dejal sveti Peter, poklical angela in mu naročil:

»V peklu je kovačeva mati, tista zavistnica iz bajte ob Kolpi.«

»Vem, vem«, je prikimal angel.

»Daj, ljubček«, je nadaljeval sveti Peter, »daj, zamahni s svojimi urnimi krili, spusti se do nje in jo dvigni v nebo.«

Komaj je sveti Peter spregovoril — že se je zgodilo. Angel se je spustil do trpeče duše, jo prijel za roko in jo dvignil v nebeške višave.

V zadnjem hipu pa se je nekaj duš oprijelo kovačeve matere. Višele so na njej kakor jagode na grozdu, ker bi tudi one rade šle v nebo.

»Nazaj, nemarnice!« je kričala. »Kdo vas je klical, da se obešate name?«

»Pusti jih«, je angel spregovoril z mehkim glasom. »Šaj niso težke, prav lahko jih nosim.«

Ona pa je bila zavistna kakor zmerom. Čim bolj je otepala, tem težja je postajala angelu. In ko je že vse duše osuvala, da so popadale nazaj v črno brezno, je nazadnje ostala samo še ena sama dušica in se krčevito oklepala njenih nog. Takrat je angel že komaj, komaj plul proti nebesom. Ko pa se je zavistnica otepla še te zadnje duše, je bila že tudi ona sama od temena do stopal tako polna zavisti, da je bila tudi za angela premočno breme. Spustiti je moral torej njeno roko, da se je tudi zavistnica pogreznila nazaj, odkoder je bila pravkar rešena. In angel je nazadnje samcat priplaval do svetega Petra. Povedal je kako in kaj, sveti Peter pa je vzdihnil:

»Ne morem pomagati. Napravil sem tebi na ljubo izjemo, dragi kovač, da bi jo vzel iz pekla v nebo, zdaj si pa slišal od angela, da je bila njena zavist tudi zanj pretežka.«

Tisti čas je mimo nebeških vrat priplul striček Mesec. Slišal je razgovor med svetim Petrom in kovačem. Popravil si je svetilko, ki mu je, obešena na srebrni verižici, bingljala na obilnem trebuščku, ter zagodrnjal:

»Da, da, kakršen človek — takšna duša!«

In striček Mesec že vé, kaj pravi. Njegova pamet ni od muh!

Pomlad se vrača!

Huda zima je odšla,
sonce že pomladno greje;
srečen spet je vsak otrok,
vsakemu obraz se smeje.

Vid se žoga, Janez naš
pridno z bičem „volka“ goni,
na dvokolnici drvi
sredi ceste spretni Toni.

Kaj imata pa ta dva?
Vsa sta v igro zatopljena!
To so nike! Ej, za nju
lepša igra ni nobena!

III. ZAČARANI NOVEC

Prikaz

Ker si priden in natančen učenec naše črne šole, sta ti prva dva prikaza lepo uspela. Nič pa naj te ne moti, da si se vadil toliko ur ali celo dni in si potem odigral prikaz v nekaj minutah. Baš zaradi te kratke dobe in hitrega menjavanja točk sporeda gledalci ne utegnejo razmišljati o tem, kako si prikaz izvršil. Preden se do dobra zavedo, kaj si prav za prav pokazal, ker te tako občudujejo, že prikazuješ naslednjo točko sporeda. In tako je tudi prav. Le vedno po naših navodilih! In vse si točno zapomni, kar ti povemo.

Danes ti hočemo pokazati nov prikaz za tretjo točko tvojega sporeda, ki je nekoliko daljša, a zato tem lepša in zanimivejša. Imenuje se »Začarani novec«.

Pribor

Na mizici imej pripravljen: 1. čist kozarec za vodo. Dobro naj bo umit in brez vsakih okraskov.

2. Novec za 1 dinar, za 50 ali lahko tudi za 25 par.

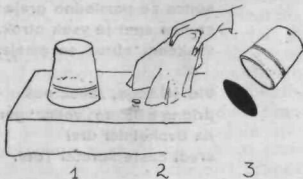
3. Čist, bel (lahko svilen) robec, ki je vsaj tako velik, da pokrije kozarec, ne sme pa biti prevelik.

4. Košček radirke, ki jo rabimo za brisanje risb z ogljem. V trgovini jo poznajo pod imenom »Knetgummi«. Droben košček te gumice, ki se da dobro mečkati in trgati, zmečkaj v malo kroglico in jo shrani v hladnem žepu.

Prav tja si lahko pripraviš še en čist robec navadne velikosti, ki je lahko barvan, ako nočeš vse točke opraviti z enim robcem.

Mizico potegni (prenesi) bliže h gledalcem, da bodo dobro videli nanjo. Pokaži jim novec, ki leži na mizici. Opozori tudi na kozarec, ki je na mizi. Nato pokrij z robcem kozarec in ga povezni čez novec. Odstrani robec in gledalci bodo na veliko začudenje zaznali, da novca ni več pod kozarcem. Nato ponovno pokrij kozarec z robcem in ga odstrani. Novec bo spet na svojem prejšnjem mestu. Ta prikaz ponovi dvakrat, zakaj nihče ne bo uganil, kje tiči zvitost prikaza.

Medtem ko bodo gledalci ugibali, kako je mogel izginiti novec brez posebnega tvojega prizadevanja, ga vzemi in pokaži gledalcem. Nato potegni iz žepa robec, ga pokaži od vseh strani občinstvu in ga razgrni na mizo. Na sredo robca položi novec. Potem povezni čezenj vse štiri robčeve vogle, kakor to kaže risba št. 5. Nato z obema rokama primi za zgrgnjeni robec in ga na hitro odvij ter dvigni pred oči gledalcev. Na veliko začudenje je izginil novčič iz robca. Še močno pomahaj z robcem, ga potresi pred očmi gledalcev in vrzi na mizico. Hitro skoči z odra in sezi z levico v žep prvega gledalca. Pri tem se zasmeji in mu reci: »A, vi ste torej tisti tiček, ki

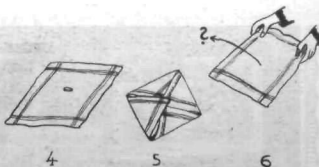

nam krađe denar! Glejte, gospoda moja, v žepu tega gospoda sem našel novčič, ki je tako spretno izginil.»

Nato se pokloni. Prikaz je odigran. Žel boš burno odobravanje. Toda prikaza ne ponovi, če te občinstvo še tako prosi zanj!

Razlaga

Prvi del prikaza. Iz črnega papirja (ne svetlega) izreži krog, ki je natančno tako, velik kakor rob kozarca. Ta papirnat krog dobro prilepi na kozarec, da bo na ta način popolnoma pokrit s črnim papirjem. Če položiš kozarec na črno pogrnjeno mizico, ne bo nihče opazil, da je pod kozarcem papir. Da pa tega ne opazijo gledalci takrat, ko dvigneš kozarec in ga povezuješ na novce, moraš pokriti za ta čas kozarec z robcem. Pazi pa, da je robec nekoliko daljši od kozarca in da dodobra pokrije njegov rob. Tudi ne dvigaj kozarca previsoko. Nagni ga tako, da bo rob vedno obrnjen proč od gledalcev. Ponovimo: ne dvigaj kozarca previsoko, da ne izdaš papirja, pa tudi ne drsaj z njim po mizi ali ne odstranjuj ga prenizko, da ne pade sum na kozarec. Samo v robcu naj vidijo gledalci vso čarovnijo. Zato vselej odkrij kozarec, ko si ga odmaknil, in pomahaj ž njim pred gledalci, ki na mizi itak ničesar ne opazijo, zato jih moraš varati, da iščejo v robcu vzrok tvoje tajne.

Drugi del prikaza. Ko si pogrnil večji (recimo celo barvani) robec na mizo, izvleci z levico na hitrico iz hlače gumico in jo ponovno zmečkaj, da bo dosti mehka. Ko pogrnjaš prvi vogel čez novce, dobro pritisni, da stlačiš gumico in robec dobro na novce. Nato počasi razteguj robec, spočetka še na mizi, da se prepričaš, ali vleče vogel robca denar za seboj. Ko pa si se o tem prepričal, potegni hitro robčeve vogle narazen in novce ti bo ostal v levici. Dobro ga drži, z robcem mahaj pred očmi gledalcev. Ker imaš denar v levici, ti ne bo nič lažjega kakor potegniti iz žepa najbližjega gledalca začarani novce.

Seveda se mora vse to zgoditi bliskoma. Tudi za ta zelo lep prizor je treba mnogo vaje. Najmanj dvajsetkrat ga moraš ponoviti sam, brez gledalcev, da ti bo uspel. Ponovno te opozarjam, da se dodobra vadi v vseh prikazih, ako hočeš zmagovito končati svoj nastop. Zapomni si, da je pri prikazih iluzionista od slave do zasmehovanja le pol koraka. Torej pozor!

(Dalje prihodnjič)

Iz mladih peres •

PTIČJE GNEZDO

V zibelki mali
leži droben ptiček.
Pri njem bedi mati,
da more zaspati,
nje ljubi otročiček.
Prepeva z veseljem
mu pesmi prekrasne,
ga ziblje in boža,
dokler ne zaspanja
o mastni pečenki
in žarkih prijaznih
pomladnega sonca.

SPOMINČICI

Na zeleni naši trati
rasteš, rožica,
nič se ti ni treba bati,
lepa si, spominčica.

Tvoj pogled je vedno krasen
kot oči so matere,
glasek tvoj je čist in jasen,
kličeš nam: »Ne zabi me!«

I. Č.

POMLADNA

Pomlad, pomlad,
kako imam te rad,
ker cvetke oživiš
in mene okrepiš.

Po vrtu se sprehajam
in z deco rajam.
Veselo ptički pojejo,
na polju kmetje orjejo...

Samo Kovač

Spoštovani gospod Doropoljski!

Danes se prvič oglašam v »Zvončku«. »Naš rod« in »Zvonček« naročujem šele prvo leto. Ker sem bral v »Zvončku« pisma Vaših Zvončkarjev, sem sklenil, da še jaz napišem pismo, da ga bodo brali tudi onstran Karavank.

Poslal bom tudi 30 din po položnici za naše izseljenčke, da bodo tudi oni brali lepi slovenski list »Zvonček«, da ne bodo pozabili ljubelega materinskega jezika. Kam boste pa poslali »Zvonček«, to boste že Vi uredili, Jaz ga plačam, Vi pošljete.

Vas lepo pozdravlja

Vladimir Stibilj,
uč. IV. a razr. v Črnomlju.

Cenjeni gospod Doropoljski!

Prejšnji teden sem dobila tretjo številko Vašega »Zvončka«. Zelo mi ugaja. Še očka se je smejal pesmi o mrzlem in gorkelem stricu. Moj brat je pa takoj našega strica Rudolfa iz Klagenufurta krstil za »Gorkega strica«.

Pri nas se je sedaj mnogo izpremenilo. Združili smo se z veliko nemško državo, v kateri se nam bo gotovo bolje godilo kakor doslej. Vse je v zastavah. Videla sem že vojake iz Münchena. Zelo lepe uniforme imajo in prijazni so.

To pismo s pristranskimi pozdravi vsem čitateljem in prijateljem »Zvončka« Vam pišem danes, ko bodo na pošti pritisnili nanj pečat: Der Führer in Wien!

Vaša

Julka.

Dragi gospod Doropoljski!

V zadnji številki »Zvončka« ste objavili moj dopis. Zelo sem bil vesel. Še bolj pa me je osrečilo Vaše pismo, ki sem ga prejel predvčerajšnjim. Spredaj je bilo natisnato: Konzorcij »Zvončka«, Ljubljana. »Kaj bo neki to?« sem si mislil. Izpolnjena želja? Ko prerežem kuverto z mojim naslovom, se vsujejo iz nje znamke, za katere sem Vas zadnjič naprosil. Pa koliko jih je bilo! In same lepe! Prav pristrčno se Vam zahvaljujem zanje!

Štiri od poslanih znamk sem že imel. Včeraj sem jih nesel v šolo in jih v odmoru zamenjal za druge, ki jih še ni bilo v mojem albumu.

Zadnjič sem Vam pozabil pisati, da sem prvo polletje izdelal s prav dobrim uspehom. Mamica in očka sta bila zelo vesela. Če bom reda v francoščini in zemljepisu poboljšal (to sem tudi trdno sklenil!), bom imel koncem leta odliko. Potem bom v izvestju tiskan z debelimi črkami. Ali ne bo to imenitno?

Zdaj Vas pa najlepše pozdravljam, želeč vsem Zvončkarjem veselo Veliko noč!

Vinko Novak,
dijak I. r. gimn., Ljubljana.

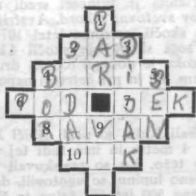
Da bi le rodoljubni Vladimir našel mnogo posnemalcev! Čim več zavednih »Zvončkarjev«, tem več slovenskih zamejčkov in izseljenčkov bo moglo brezplačno prejemati naš list.

Tudi vrli Julki in Vinku mnogo iskrenih pozdravov!

Gospod Doropoljski.

Zastavice za brihtne glavice •

KRIŽANKA

Vodoravno: 2. plod; 4. moško ime; 6. tla; 7. odmev; 8. ravšina; 10. določen čas.

Navpično: 1. vladar; 2. obrtnik; 3. učenec višjih šol; 4. drevo; 5. sanje; 9. domača žival.

KVADRATI

I.

1 2 3

1	K	K	L
2	O	O	O
3	O	S	S

1. ptič,
2. čutilo,
3. začimba.

II.

1 2 3

1	G	I	I
2	O	O	R
3	R	S	V

1. mlečni izdelek,
2. moško ime,
3. glasbilo.

III.

1 2 3 4

1	A	A	G	I
2	I	I	I	K
3	N	O	O	R
4	R	R	R	Ž

1. kraj na Gorenjskem,
2. moško ime,
3. del človeškega telesa,
4. pokrajina v Aziji.

PREGOVOR

lepenka, sovražnik, sleme, evenk, sitnež, jagned, stelja, pero, redovnik, žitnica, poletje, krtina, opreznost, pipec, olje.

(Iz vsake besede vzemi tri zaporedne črke!)

STOPNICE

E predlog,
K K del voza,
L O O obžalovanje,
O O S S čut,
S S S S U riba.

Prva navpična vrsta: ptica.

DOPOLNJEVALNICA

(s skritim voščilom)

— — s več je kakor polovica.
— — n nekaj je, kar ni resnica.
— — v pravijo, da je zabava.
— — n idi, če boli te glava!
— — k kip je ali slika.
— — s poje, ne skovika.
— — i se vsak boji, kdor slabo spi.

REŠITEV UGANK IZ MARČEVE ŠTEVILKE

1. Križanka. Vodoravno: 1. kolar, 6. slast, 11. obed, 12. oko, 14. Obir, 15. toča, 16. jad, 17. Meta, 18. Oka, 19. Paris, 21. lov, 22. reč, 25. oda, 27. letovišče, 28. kar, 29. Edo, 31. ono, 34. konec, 35. rob, 37. leto, 39. ako, 41. Laba, 42. ovoj, 43. kes, 44. osel, 45. paket, 46. Agata. Navpično: 1. Kotor, 2. obok, 3. leča, 4. Ada, 5. roj, 6. sod, 7. Lom, 8. Abel, 9. sito, 10. trava, 13. Karavanke, 19. petek, 20. sušec, 23. Ela, 24. čer, 25. oče, 26. ded, 28. kolop, 30. obala, 32. Neva, 33. otok, 35. rasa, 36. obet, 38. oje, 39. akt, 40. osa, 41. log.

2. Posetnica. Gimnazijec.

3. Pregovor. »Sloga jači, nesloga tlači.«

4. Kvadrat. 1. klop, 2. lega, 3. Oger, 4. para.

5. Zlogovnica. 1. ropar, 2. sreda, 3. lipan, 4. kreda, 5. palec, 6. sonce, 7. sliva, 8. mecen, 9. glava. — Srednje črke: pepelnica.

VSE UGANKE SO PRAVILNO REŠILI:

Zivka in Božena Jugovi, Stanko Ponikvar, Ljubljana; Danica Hočvarjeva, Metlika; Vlasta Vagajeva, Novo mesto; Angela in Jožica Majaronovi, Borovnica; Milena in Božidar Kokotčeva, Stara cerkev pri Kočevju; Zlatica Jugova, Beograd; Oti Burdych, Škofja Loka; Anton Tement, Vitina - Kosovska, vardarska banovina; Marjan, Matko in Terezika Švoljšakovi, Dob pri Domžalah.

Pretekli mesec se je mudil v naši lepi gorenjski zimski prirodi Nj. Vel. kralj Peter II. Nastanil se je v Suvoboru na Bledu in je od tam delal izlete s svojim smučarskim učiteljem in mladimi tovariši. Del svojega zimskega oddiha pa je prebil v sokolskem okrevališču v Kranjski gori. Bilo je vsestransko poskrbljeno, da je mladi kralj čim izdatneje izkoristil lepe sončne dneve. Spoznal je naša najlepša zimovišča in se naužil zimskih krasot naših veličastnih gora.

V strugi Nevljice v Kamniku, ki jo regulirajo, so naleteli delavci na okostje orjaškega mamuta, ki je ležalo v zemlji 10.000 do 30.000 let. To je edinstvena najdba v Srednji Evropi in z njo smo dobili dokaz, da je bila kamniška dolina v pradavnih časih zalita z vodo in da je bilo tam ogromno jezero. Najdba mamutovega okostja v naših krajih bo vzbudila veliko zanimanje med učenjaki vsega sveta.

Ob Gardskem jezeru je v svoji vili umrl znameniti italijanski pisatelj in pesnik Gabriele d'Annunzio. Rodil se je l. 1863. v Francavilli, v pokrajini Pescara. Ze zelo mlad se je posvetil književnemu delovanju in je 15 let star izdal zbirko svojih prvih pesmi. Njegov jezik je izredno lep in blagodoneč. Spisal je mnogo povesti, romanov in iger.

Najdražji newyorški nebotičnik je nedavno zgrajeni Metropolitan Life (izg.: metropoliten lajf). Stroški zanj so znašali 30 milijonov dolarjev (1 milijardo 400 milijonov dinarjev). Le malo manjši so bili stroški za nebotičnika Equitable Building in Empire State Building. Najstarejši Ameriški nebotičnik Wodworth Building je bil med temi velikani še najcenejši, ker so znašali stroški zanj »samo« 9.000.000 dolarjev.

Prvi dan treninga na mamutski skakalnici v Planici je prinesel sredi minulega marca nov svetovni rekord. Avstrijec Josip Bradl je skočil, oziroma letel 107 metrov daleč. Vsega skupaj je skočil 4 krat. Pri prvem skoku je dosegel 83, pri drugem 95, pri tretjem 100 in pri četrtem naposled 107 metrov.

Na obali Kube so našli ribiči želvo, ki je dolga 4 metre in ima tudi tej velikosti primerno težo. Ko so raziskovali prirodoslovci njeno lupino, so ugotovili, da je stara približno 500 let. Ta želva je živela torej že za časa Kristofa Kolumba, ko je odkril Ameriko l. 1492.

V neki angleški šoli imajo čudovitega otroka, 12 letnega M. Hallidaya, ki brez težave rešuje najtežje in najbolj zamotane računske naloge. Pa to še ni vse. Poleg angleščine govori francoski kot pravi Francoz in nemški kot pristni Nemec. Njegov spomin je menda podoben fotografski plošči, ki ujame vse, pa tudi za trajno, kar koli mu pride pred oči.

V deželi Oranju v Južni Afriki so odkrili 200 km dolgo in 96 km široko zlato žilo. Tamkajšni prebivalci so doslej živeli zelo siromašno življenje, ker so se morali ukvarjati le z napornim delom na ne preveč rodovitnem polju. Tako rekoč čez noč pa se jim je nasmehnila sreča, kajti za odkup zemljišč, pod katerimi se vleče dragocena zlata žila, so dobili bajne vsote.

V Avstraliji so štirje možje sklenili stavo, da bodo s samokolnico prepotovali ves svet. Le čez morje se bodo seveda vozili na ladjah. Potovali pa bodo tako, da bodo vlekli samokolnice po en kilometer drug pred drugim.

Kar potrebuje mladina

v šoli in doma,
dobi v

Učiteljski knjigarni
v Ljubljani — podružnici v Mariboru

Posebno
priporočamo
bogato izbiro lepih
mladin. knjig po znižanih
cenah. — Izberite knjige po
cenikih, ki jih imajo šolski upravitelji!

klišeeje

Izdeluje klišarno

»JUGOGRAFIKA«

Ljubljana, Sv. Petra nasip 23

enobarvne,
večbarvne,
za časopise,

knjige, revije,
razglednice itd.